Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

№ 230 (2263)
1937 onoi
OKTIAABRIIN
5
VTOORNIK

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod
BMASSR

Oktiaabriiin 5-da BLKZS-ai Moziin 10-dugaar konfereence bolxonь

Oktiaabriiin 5-da ydeşiin 6 çaasta barilgaşadai klyyb soo BLKZS-ai Buriaad Mongoloi Moziin 10 dugaar konfereence neegdexenь.

Zyblexe zyilnyyd

1. BLKZS-ai mozkoomoi toosoon
2. Revkomiisiin toosoon
3. Hungaltanuud: a) BLKZS-ai, mozkoomii b) Revkomiisii.

BLKZS-ai mozkoomdo—Soveeduudai gerei 2-xi dabxarta, № 3 koomnatada delegaadnarai registraaca ba sag zuuriin ynemşelge ygelge bolxo.

BLKZS-ai mozkoom.

BK(b)P-iin BURIAAD-MONGOL MOŽKOOMOI PLEENYM

INFORMACIOONNO MEDEESEL

Hajaxan, BK(b) P-iin Mozkoomoi eelzeenhee gaduur bolhon pleenym dyyrbe.

Pleenym bolbol iime asuudalnuudii xaraza yzebe:

1. Respyyblikiin partiijna, soveedai ba azaxuin xytelberilexii oorganuudta aradai daisanuudai jabuulhan handaralai xydelmeriiin tuxai ba partorganizaacanuudai zorilgonuud.

2. SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada beledxexe tuşaa partorganizaacanuudai zorilgonuud.

Saaşaa, pleenym bolbol BK(b) P-iin Mozkoomoi biyrooji iime sostaavtaigaar şineer hungaba: nyxed Belьgaajev, Ivanoov, Voroncoov, Moksoojev, Gzeniit, Morooxin, Kyyroşev ba Matioonov.

BK(b) P-iin Mozkoomoi sekretaarьnuudta nyxed Voroncoov ba Matioonov gegşed hungagdaba.

Pleenym bolbol ene onoi nojaabrь harada Moziin partiijna konfereencii eelzeenhee gaduur zarlaxa tuxai togtool gargaba.

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Moziin Komiteedai II PLEENYMEI REZOLIYYCA

1. Manai paartiin Centraalьna Oorgan „Praavda" bolbol Mozkoomdo, Buriaad-Mongol respyyblikiin CGK,—AKS ba bişe bişe soveedai ba azaxuin oorganuudta, udaridaxa tuşaalnuudta şurgan orohon, aradai daisadai, şpioonuudai ba xorologşodoi, byrzyaazna-nacionaliistnuudai ba tedeenei tuhalagşadai buzar bulai hyidxelgiin xydelmeriii eliryylen gargaza, Buriaad-Mongol partiijna oorganizaacada buriaad-mongol aradai şunaxai daisanuudii yndeheөrenь xobxoloxo ba butasoxixo xeregte segneze baraşagyi tuhalamza yzyylhen baina.

2. Mynөө eliryylegdeed baigaa, aradai daisan Jerbaanov, tereenei xaninuud Dorziijev, Markiizov ba bişe bişenyyd bolbol partorganizaacii ba buriaad mongol aradii buzar bulaigaar xojorniuurşalan, mexeleze, yni udaan sagai dotor respyyblikiin socialiis azaxuin ba kylьtyyriin urgaltii toormozloxiiji, xydelmerişenei, kolxoozniguudai ba soveed inteligeenciin enxe baidalai urgaltii haatuulxii ba Buriaad-Mongol oroniii japoonai faşiistnuudaar daraluulxii heden oroldozo, yni udaan sagai dotor hyidxelgiin xydelmeriii xeze baigaa.

3. Partorganizaaciin poliitikan ohol—nazagai baidalii xeregleze, komuniistnuudai heremzii eldebşelen daraza, kriitikii daran untargaaza, aradai daisadai muu muuxai hyidxelgiin xydelmeriii uudalaza eliryylhen şudarguu xynyyd ba partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudii myrden xabşaza, Jerbaanov, Dorziijev, Markiizov ba bişe bişenyyd bolbol respyyblikiin, aimaguudai ba doodo şatiin partiijna, soveed, azaxuin oorganuudta aradai muu muuxai daisanuudii, byrzyaazna nacionaliistnuudii ba trockiistnuudii- buxaarintniii, sagaangvaardiiinxidii ba diversaantnuudii—japoon neemecei faşiizmiin ageentnuudii huulgaza, edenyydenь xadaa ene aparaaduudta şurgan orood, yiledberiiin oronuudta, traansportda, MTS-uudte, kolxoozuudta ba kylьtyyrne froont deere muu muuxai hyidxelgiin xydelmeriii jabuulza baigaa, nen ilangajaa tariaanai urgasii өөdenь gargaxa ba mal azalii xygzyylxe talaar gyrenei tysebyydii ba daalgabarinuudii gyisedxexe jabadalii tahalduulza baigaa.

4. Ene hyidxelgiin xydelmeri bolbol Jerbaanovai ba tereenei baandiin zyghөө „B. M. Praavda" ba „B.M. Ynen" xeblelei oorganuudta udaridaxa tuşaalnuudta huulgagdahan ba xeblelii aradai daisadai buzar xydelmeriii daldalaxa jabadalai zebseg ba Jerbaanovai ba tereenei garainь xynyydei „aldarta jabadalnuudii" bilduuşalgiin johoor xөөryylen jixedxexe jabadalai zebseg bolgohon Orşaanskaar, Xliistoveer, Aardinaar, Vaançakovaar ba bişe bişenyydeer daldalagdaza baigaa.

5. Instityyd kylьtyyre, Burgiiz ba Gegeerelei Arkomaadta yile xeze baihan, aradai daisad bolbol Jerbaanovai ba tereenei garainь xynyydei zyghөө ygtehen şuud sexe zaabariin johoor, Leenin-Staalinai nacionaalьna poliitikiin priincibyydii buruudxan jabuulza, marksiizm — leniniizmiin zoxioolnuudii xazailgaza ba falьsifikaacalaza, literatuurada pan mongoloi kontrrevoliycioonno idieinyydii xulgaigaar şurguulza, yni udaan sagai turşa dotor hyidxelgiin xydelmeri jabuulza baigaa. Ene aradai buzar daisanuud bolbol Buriaad-Mongoloi azalşanai uxaan mederelii nacionaliizmiin xoroor xorlozo baigaa, eneegeeree bolbol Buriaad-Mongol orondo huudag yndehetenei, socialiizmii baiguulxa baiguulaltiin talaar xexe ebtei haixan xydelmeriii ba myn tere yndehetenei exe oron SSSR-teel duraladag inag durii ba bejee ygehen jabadalii tahalduulxa geze hedehen baigaa.

6. Jerbaanovai ba tereenei xaninuudai xeze baihan kontrrevoliycioonno xereg azalai eli bodo faaktnuudii medeze baiza, myn tereenşelen „Gemşelgiin ygenyyd ba antisoveed xeregyyd" gedeg obzoor soo „Praavdiin" zyghөө zaahan şuud sexe zaalganuudai baihaar baitar, Moziin Komiteedai Biyroo bolbol Jerbaanovai dyri doro jabaza, tereenei şuud sexe zaabarinuudai johoor, sentiaabriiin 13-nai togtoomzo soo dub dugai baixiiji oroldohon ba Jerbaanovii ba tereenei xaninuudii, byrzyaazna nacionaliistnuudii eliryylen gargaxa ba yi butasoxixo jabadalhaa yşөө nege niuuxiiji oroldohon ba „Diplomaad johonoi multaralganuudaar" halza garxiiji oroldoxodonь, Centraalьna Oorgan „Praavdiin" tuhalamziin xysөөr, Buriaad-Mongoloi partiijna organizaaciin zyghөө myn baha eliryylegdehen baina.

7. Byrzyaazna nacionaliistnuudii—japoonai razveedkiin ageentnuudii ba bişe bişe aradai daisanuudii eliryylen gargaxa ba yi butasoxixo jabadalda „Praavdiin" xysөөr bodxoogdohon, goorodoi ba aimaguudai partiijna aktiivuud; yiledberiiin oronuud, kolxoozuud ba respyyblikiin zurgaanuudai dergedexi exin şatiin partiijna organizaacanuud, xamag byxii ynen şudarguu soveed xynyyd barandaa bolbol ene udaa gemşelgiin ygenyydte ba deplomaad johonoi multaralganuudta mexelegdeegyi, xarin Jerbaanovai ba tereenei xaninuudai buzar muuxai xydelmeriii eliryylhen ba partiijna soveed ba azaxuin oorganuudta nebtereze orohon daisanuudii johotoor butasoxizo exilehen ba myn eneegeeree buriaad mongol arad zonoi xygzen mandaxa jabadalai ba azaxuin orjolomo urgaltii haatuulxa gol ba tyryy jixe haadii xaman seberleze baina.

Aktiivuud ba partorganizaacanuud bolbol byrzyaazna nacionaliistnarai ba tedenerii daldalagşadai xoroto hyidxelei xydelmeriii balartuulxa jabadalda şiglyylegdehen, Moziin Komiteedai Biyroogoi antipartiijna, ymexei şugamda xehen yilesiinь xariuulamaar segnelte ygeze, Moziin Komiteedai Biyroodo poliitikan talaar etigexegyibdi geze medyylhen ba tereeniii (Biyrooji) taraaxa erilte tabihan baina.

Pleenym bolboi, Jerbaanovai tabihan—Vaampilovai tolgoilozo baigaa, PKK-iin Buriaad-Mongoldoxi Partkalleegi xadaa, myn tereşelen aradai daisanuudii daldalaxa, partorganizaacanuudii mexelexe ba heremziinь buuruulxa ymexei şugamii jabuulza baigaa geze temdeglene.

Pleenymei togtooxonь:

1. Poliitikan talaar etigelgyi bolhon ba aradai daisanuudii eliryylxe ba butasoxixo xeregte partorganizaacanuudii udaridaxa şadaxa şadabarigyi baihanaa xaruulhan tuladanь, negedygөөr pleenymeer hungagdahan Moziin Komiteedai Biyrooji taraaxa.

2. Aradai daisad ba tedenerii daldalagşad geze eliryylegdeed baigaa Jerbaanov, Dorziijev, Markiizov, Izootov, Şadaanov, Arxaarov, Orşaanski, Tyyrkin, Fedoryyk gegşedii Moziin Komiteedai Pleenymei sostaavhaa gargaxa.

3. Daisanuudii daldalagşad bolxo Grooss ba Kaşaarov gegşedii Moziin Komiteedai Pleenymei gegşyydei sostaavhaa gargaxa ba tedenerei partiijna baidalai tuxai asuudalii darii sagaa zyblen xelsexe.

4. Aganaajev, Aatrikov, Vaançikov, Mizeddoorzin ba Logyyşkin gegşedii poliitikan etigelde xyrөөgyi tula Pleenymei geşyydei sostaavhaa gargaza, tusxaita yyrgenyydheenь xuulan gargaxa. Tedeniii paartiiin zergede yldөөze bolxo ba ygein tuxai asuudalii hajiin sagaa xelsexii Mozkoomoi biyroodo daalgaxa.

5. Mynөө xydeleze baigaa BMASSR-dexi PKK-iin partkolleegiiin sostaavii taraaxa tuxai ba aradai daisadii daldalhanai tylөө tereenei sekretaarь Vaampilovii partijina erid şanga xariuusalgada xabaaduulxii BK(b) P-iin CK-ai dergedexi PKK-ii guixa.

6. Nojaabrь harada moziin partkonfereencii eelzeenhee gaduur tataxii şuxala deere tooloxo. Ene şiidxeberiii sankcioniirovalxii BK (b) P-iin CK-ji guixa.

7. Ulaan-Ydiin Goorodoi partorganizaaciin xytelberide amagalan bişe jabadal—aradai daisad-byrzyaazna nacionaliistnuudii gorkoomoor daldalagdan baihan ba GK-ai sekretaarь Kiselioovoi ymexei şugam ba tereeniii GK-ai xytelberide orxizo bolxogyin xeden olon faaktnuudai bii baihaniii eliryylegdehentei xamta, Ulaan-Ydiin Gorkoomoi pleenymii eelzeenhee gadaguur oktiaabriiin 4-de tataxa şuxala deere toolxo.

8. Xoriiin, Zediin, Ulaan-Ononoi, Selengiin, Exired-Bulgadai, Muxar-Şiberei ba Jaruuniin aimaguudai partiijna-soveedai ba azaxuin oorganuudta aradai daisadai şurgan orohon faaktnuudai todoron elirhentei ba myn aimaguudai xytelberide baigaa aradai daisadii daldalaxa ymexei şugamai faaktnuudai eliren todorhon uşarhaanь aikoomuudai toosoonuudii zyblen xelsexiin tula aimaguudai partiijna suglaanuudii tataxa.

9. Partiijna, soveedai azaxuin ba syyd-myrdelgiin respyyblikiin aparaadta, kylьtyyrne- gegeerelei alban gazarnuudta, MTS-uudta ba kolxoozuudta baihan byrzyaazna-nacionaliis, trockiis-buxaarintnai, şpioon elemeentnyydei uurxaiji yndeheөrenь ygdelen tahalaza butasoxixo jabadalii xangaxa ba tedenei zigşyyritei muuxai ylegdelnyydii, xaişanş geze bag ymedeed tedenei baigaa haanь eliryylen usadxaxa — partorganizaaciin gol ba yndehen zorilgonuud myn geze pleenym toolono.

Manai partiijna, soveed, azaxuin, nauuçno ba kylьtyyrne oorganuudta şurgan orohon daisadii bodotooronь eliryylxe ba yndeheөrenь ygei xexe xereg bolbol zybxen haja exileze baihan ba daisadii esestenь xyrter butasoxixo xeregei jabuulga xadaa, Buriaad-Mongoloi byxe partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudai partorganizaaciin xyse şadalaa onsoor şangadxaxii erine geze pleenym toolono.

10. Socialiis baiguulgii bolьşeviig udaridalgaar xangaxa şadabaritai, şalgagdahan, manai paartiiin xeregte bejee ygehen xynyydii udaridaxa tuşaalda partiijna, soveed ba azaxuin oorganuudta zorimgoi ba erid şuudaar gebzyylxe jabadalii emxidxexiiji, ilangajaa respyyblikiingee gol yndehetenhөө debzyylxii ba kaardr bii bolgoxii pleenym bolbol Mozkoom ba byxii partorganizaacanuudta şuxala zorilgonuud bolgon tabina.

11. Partiijna organizaaciin zyghөө aradai daisanuudii eliryylxe ba butasoxixo praaktikan azal jabuulga bolbol xorololgiin xoişolongii usadxaxa jabadalda xysөө şangadxahan ba esestenь xyrgexe xydelmeritei xolbolduulan jabuulxa johotoi geze pleenym temdeglene. Şpioon, diversaantnuud ba xorologşodai buzagai azal jabuulgaa xexe jabadaldanь zoxistoi erxe baidal olgohon ba olguulxa şanartai xydelmeridөө poliitikada xamaagyigөөr xandaxa, kontroolьgyi, zaidan zadagai, amaa angailgan huuxa ba kriitike ba samokriitikii xabşaxa jabadalnuudii exid şuud usadxaxa johotoi.

12. Pleenym bolbol byxii partiijna organizaacahaa xydөө azal deere garhan xorololgiin xoişolongii şuud usadxaxii ba eneenei yndehөөr urgasiin xuriaalgii geeltegyi darii tyrgen dyyrgexe, şilen abhan hain tariaagaar yrehenei foond baiguulxa, tariaa xadagalaxa jabadalii emxidxexe, malaa sadxalan ba elyyr tobiroor ybelzyylxe ba tariaa gyrendөө tuşaaxa jabadalai, yrehenei ssyydii ba natuur tylberiiin busaalgiin teempenyydii şuud deeşelyylxe johotoi geze erilte tabina.

13. BK(b) Paartiiin Mozkoomoi biyroodo pleenymei daalgaxanь:

a) Mozkoom, aikoom ba partkoomuudii xydelmerişedөөr xangaza aparaaduudii bogoni xon sag soo haizaruulan bexidxexe;

b) MK, aikoomuud ba partiijna exin organizaacanuudai marksiizm—leniniizmiin propagaandiin xeregii ba poliitikan agitaaciin udaridalgii bexizyylxe, Staalin Konstituuca ba hunguuliiin xuuliii azalşan aradai dunda yrgenөөr tanilsuulan şudaluulxii xangaxa;

v) Xele ba leteratuuriin instityydii, burgiizii şalgagdahan bolьşeviig kaadraar bexizyylze, eneenei yndehөөr marksiizm—leniniizmiin klaasikiin orşuulgiin xeregii, Buriaad-Mongoloi xele bişegii, literatuurii ba istooriii marksiis johoor bolbosoruulxa asuudalai xeregii ba byrzyaazna-nacionaliis kontrrevoliycioonno falьsifikaacahaa literatuurii halgan seberlexe xeregii şuud uragşanь jabuulxa;

g) Aparaaduudta buriaaduudii abxa ba respyyblikiin partiijna, soveed oorganuudai xereg xytelberiii xojor xelen deere zerge jabuulxa tuxai praaktikan arga xemzeenyydii abxa;

d) Antireligioozno propagaandiin udaridalgii bexizyylxe;

e) Komsomooloi ba profsojuuziin organizaacanuudai udaridalgii bexizyylxe ba aradai daisanuudii eliryylxe bolon tedeniii yndeheөөrenь ygei xexe, өөhediingэө kaadrii bolьşeviig johoor xymyyzyylxe jabadalii emxidxexe xeregte, tedenei xydelmeride demokratiis priincibii byrin bejelyylxedenь, Jixedeede soveedai hungaltada aktiivnaar xandaxa xeregte beledxexe jabadalnuudta tede organizaacanuudta praktiis tuhalamza yzyylxe;

z) „Buriaad-Mongoloi Praavda" ba „Ynen" gazeetanuudii sag dariida bolьşeviig kaadraar bexizyylxe xorololgiin xoişolongii usadxaxa jabadaluudta ede gazeetanuudta praktiis tuhalamza yzyylze, gazeetanuudii aradai daisanuudtai temesexede ba maassiin bodoto emxidxegşe, partorganizaaciin byrin xysete zebseg bolgoxo johotoi.

14. Manai paartiiin tugta ynen şudarguu Buriaad-Mongoloi partorganizaaca bolbol BK (b) Paartiiin CK ba inag voozdь ba bagşa nyxer Staaliniii ulam byri nigtaar toiron zagsaza, aradai daisanuudii byrimyhen bytasoxixo ba tedenei buzagai xoroto hyidxelei xoişolongii usadxaxa xeregii esestenь xyrgexe geze pleenym bolbol bata naiduulna.

Kapitaan nyxer I. T. Jeremeenkodo oorden-xaira olgoxo tuxai.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai TOGTOOXONЬ:

Şin zorigii ba niidelgiin tusagaar masterstvooji xaruulhanai tylөө kapitaan nyxer I. T. Jeremeenkodo Ulaan Tugai oorden-xaira olgoxo.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь, 1937 onoi sentiaabrь 29.

Oktiaabriiin revoliyyciin XX zilei oido ugtamza

Byxexolboonoi Oktiaabriiin urdaxi myriiseөde PVZ orolsobo

Oktiaabriiin 1-ei yder parovooz-vagoonai zavoodai byxe xydelmerişen — staxaanovtan, udaarniguudai Aguu jixe socialiis revoliyyciin XX oido zoriuulhan miiting bolbo. Tus miitingde xabaadagşad Aguu jixe socialiis revoliyyciin udxa şanartai ba zam nebterelgiin Arkoom nyx. Bakyylinai telegraamatai tanilsaad baixadaa, negen duugaar Byxexolboonoi Oktiaabriiin urdaxi myriiseөde orolsoxo geze togtoogood, oktiaabrь harada 44 parovooz zahaxa noormiingoo orondo 50 parovooz erxim şanartaigaar zahaxa ba „CO" geze nege şine parovooz bytөөze gargaxabdi geze ujalga abba.

Miitingiin bolxohooş urda olonxi ceexnyyd myriisэөde oroxiin beledxel xeze, өөhed xoorondoo socialiis myriiseөnei doogovor xeze baihan baina.

Zişeenь, vagoonai kombinaadai 2-xi prolioodoixid 50 yyzel bytөөxiin orondo, 52 yyzel bytөөxe geze ujalga abaad, kolioosno ceexiinxidii socialiis myriiseөde urihan baina. Ene prolioodoi tookarь nyx. Poxodeenko gegşe aavgust hariin noormii 207% xyrter dyyrgehen baina. Myn Kyyroçko gegşe yderhөө yder byri xeden noormo erxim şanartaigaar dyyrgedeg baina. Ede metiin staxaanovtan udaarniguudai too yder byri olon bolzo, xydelmeriiin şine metodii xaruulza, azalai jixe bytөөsөөr Aguu jixe Oktiaabriiin XX oiji ugtana.

C. Nimiin.

XZTZ-ai TYLEBERIDE JAPOONAI PAROXOODUUD ABTABA

Tookioo, 1. (TASS). Demei Cysiin aagenstviin medeesehenei johoor, „Iragaa dook kompaani" geze, syydno xedeg veerfь soo 4 paroxooduud xegdeze dyyree. Ede paroxooduud xitadai Zyyn Tymer zamai (XZTZai) tyleberide toologdozo, SSSR-te ygtexe baina. 2 paroxoodanь 750 toonno uhanai baira ezeldeg, nygөөde 2 paroxoodanь taba-taban zuun toonno uhanai baira ezeldeg. Ede paroxooduudii lok-genyyde jireed baigaa soveedai komaanda Vlaadivostoogto abaaşaxa baina.

Soveed Xolboonoi Geroi nyxer Groomovoi elidxel

Roostov-Donyy, 1. (TASS). Ysegelder, Sooçido amaraza baihan, Soveed Xolboonoi Geroi Groomov өөriingөө Moskvaa—Xoito poolius—Xoito Ameerika marşruudaar niidehen niidelge tuşaagaa elidxel xebe.

Ciirkiin bairada amaragşad ba goorodoi azalşad dyyren sug laraba. Minga xaxad zon Exe oronoigoo zorimgoi xybyyniii nerjeme aplodismeentaar ugtaba. Groomovto bagsa sesegyyd bariuulagdahan baina.

Groomov suglarhan zondo өөriingөө niidelgiin tuxai ton todoor xelebe.

XROONIKA

Ulaan Kreestiin ulasxoorondiin Komiteedai tuhalamza doro SSSR-ei zasagai abhan xemzeenyydei aşaar „Komsomool" ba „Smidooviç" geze soveedai teploxooduudai komaandiin doorodurasagdahan geşyyd syleөlegdeze ene onoi Oktiaabriiin 1-de Fraanciin territoori deere asaragdaba gebel: Basgaanz X. S. Briilin F. V., FacuuraV. I. Galiçeenko N. V., Glavaşioov J. T., Gyrkoov I. D., Diimçenko G. I., Jipifaanov D. I. Jevtyşeenko I. P., Ivanoov P. V., Kramareenko S. S., Kylibeerg A. M., Martiiniyk F. M., Malaatov, Miroonov P. A., Meezencev G. A., Pavleenko N. I., Siniicin D. A., Solovьjoov Z. I.

Oktiaabriiin 2-to tus byleg soveedai moriaaguud Paariizda jirebe, tendehee niutagtaa busaza jirene.

Ulaan Kreestiin ulasxoorondiin Komiteedai medeesehenei johoor „Komsomool" ba „Smidooviç" teploxooduudai komaandanuudai busad geşyyd hajaar tabigdaxa gene (TASS).

Xorin zilei saad tee

XAMAG ZAŞAG SOVEEDTA

Revoliyyce jabaza jabana. Ijyyliiin ydernyydte buudagdahan ba Moskvaagai zybleen deere „xydelegdehen“ enenь xuuşan xaaltanuudii ebden, şine zasagii yydxen, daxin şineer tolgoigoo yrgeze baina. Kontr-revoliyyciin okjopiin tyryyşiin lininь abtaba. Korniilovai udaa Kaleedin suxariza baina. Yxeed baihan Soveeduud temeselei gal soo amidilrza baina. Edenyydenь revoliycioonno maassii xytelberilen, daxin şineer zoloodoo zogsozo baina.

Xamag zasag Soveeduudta—şine xydeleenei loozyng iime.

Şine xydeleentei temesexe temeselde Keerenskiiin zasagai gazar bodozo baina. Ene bolbol ajaar korniilovai vosstaaniiin tyryyşiin ydernyydte korniilovtanaar temesexe temeselii „eeriin zasag lab“ geeşe geze xaran, revoliycioonno komiteeduudii taraaxaar zanaza baigaa hen. Tere saghaa xoişo komiteedtai temesexe temeselenь ulam byri şangadaza, hyylşiin yjede elirxei daında şilzen orhon baina.

Simforoopolьsk Soveed bolbol korniilovai xoroto ygeseende xabaadan orolsohon medeeze Riabyşiinskiii aarestalhan baigaa. Tiixede Keerenskiiin zasagai gazaranь, eneende xariuu bolgon, „Riabyşiinskiii syleelxe ba tereenii xuuli busiin aarestada oruulhan niuurnuudii xariuusalgada oruulxa“ tuxai zaxiralta xehen baina („Речь“).

Taşkeentada xamag zasaganь Soveedai garta şilzen orozo tiigeed xuuşan zasaguudanь xalagdahan baigaa. Tiixede Keerenskiin zasagai gazaranь eneende xariuu bolgon, „mynee deere niuusa baihan bolboş, Taşkeentiin xydelmerişen ba soldaaduudai Depytaaduudai Soveedai gaarhan dejatelьnyydte ton elyyr bolgoxo janzaar xyrtexe xede xeden xemzeenyydii abhan baina„ („Русское Ведомости“).

Soveeduudanь Korniilovai ba tereentei sug xydelegşedei xeregii xatuugaar ba zyg byriheenь myşxeberilxii erine. Tiixede Keerenskiiin zasagai gazaranь, eneende xariuu bolgon, „Korniilovai gemii gansaxan yimee bişe, xarin exe orondoo urbahan xereg bolgon kvalipikaacalxa arga olgoxo baihan zarim ton şuxala exi barimtanuudii xereglengyi, yseexen niuurnuudai kryygeer myşxeberiii kitaruulna„ (Şyybalkovai elidxel, „Новая Жизнь“).

Soveeduudanь byrzyaziitai ba tyryyn eelzeende kadeeduudtai taharxii erine. Tiixede Keerenskiiin zasagai gazaranь, eneende xariuu bolgon Kiişkinyyd ba Konovaalovuudtai xeerildeэ xeze, tedeniil miniisteerstvedee urihan, Soveeduudhaa zasagai gazarai „bejee daahanill“ sonosxohon baina.

Xamag zasag imperialiis byrzyaziida gehen Keerenskiiin zasagai gazarai loozyng iime.

Azag baixa argagyi. Bidenei urda xojor zasag: Keerenskiiin zasag ba tereenei zasagai gazar bolood Soveeduudai zasag ba komiteeduud baina.

Ene xojor zasaguudai xoorondoxi temesel—jabaza baigaa momeentiin xarakteerna şinzenь iime baina.

Nege haa Keerenskiiin zasagai gazarai zasag—tiigee haa pomeeşiguud ba kapitaliistnuudai oroilolgo, dain ba handaral.

Nege haa Soveeduudai zasag—tiigee haa xydelmerişen ba tariaaşadai oroilolgo, eb nairamdal ba handaralii usadxaxa jabadal.

Aza baidalanь eeree iimeer ba gansaxan iimeer asuudalii tabina.

Zasagai kriizis bolxo byri ene asuudalanь revoliyyceer tabigdadag baihan baina. Uşar byride gospodaa zybşeeregşedenь seb sexe xariuuhaa zailadag, zailaad, zasagaa daisanuudta ygedeg baigaa. Zybşeeregşedenь Soveeduudai sjeezdiin orondo zyblee tataza, zasagaa byrzyaziide ygeed, yşee nege zailaxii xysehen baigaa. Gebeş, tedener toosoodoo endyyrşebe. Daxin zailaza bolxogyi sag xyrze jiree.

Aza ba'dalaar tabigdahan seb sexe asuudalda elirxei ba todorxoi xariuu erigdeze baina.

Soveeduudai tylee gy, ali tedeniii buruuşaaxa gy!

Gospodaa zybşeeregşed hungaza medeg.

I. Staalin

„Рабочии Путь“ № 13, 1917 onoi sentiaabriiin 17 (30), exin bişeg, gar tabilgagyi.

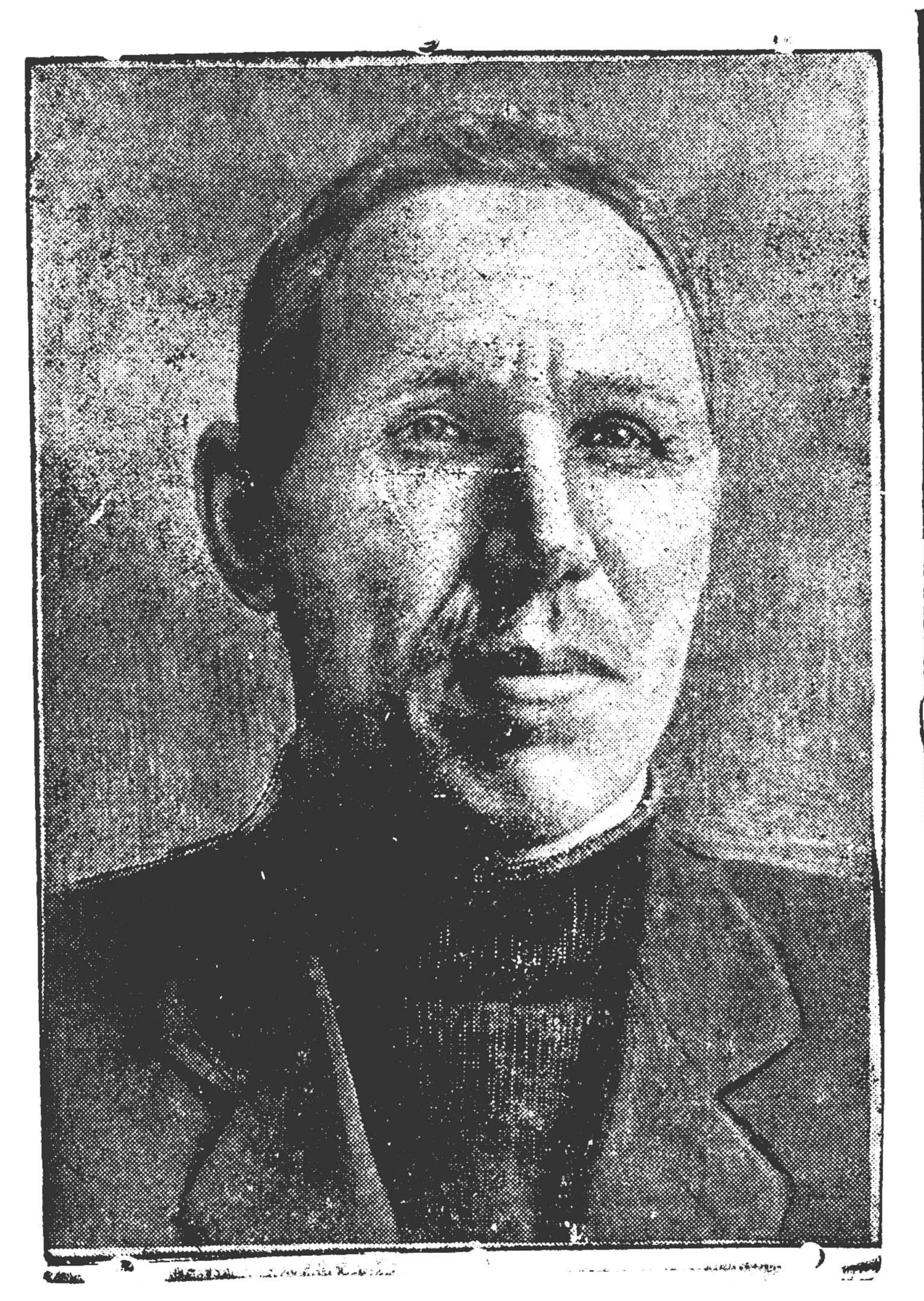

ZURAG DEERE: Egeisk dalai so „Blagoojev paroxoodii faşiis piraaduudai uhanda unagaaxada naha barahan ba tus paroxoodai axalagşa rylevoi jabahan oordento Peetr Şteepenko. *V. SANDAAGAI FOTO (Sojuuzfoto)*

SSSR-ei JIXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUNGUULIDA BELEDXEL MUUTAI BAINA

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuli dytelze baina. Ene hunguuli bolbol ton poliitikan udxaşanartai kampaani bolxo tula, eneeniii olo niitede nebteryylze oiguulxa xydelmeri xaa xaanagyi jabuulagdaza baibaş, Ulaan-Onoonoi aimag dotor SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin beledxelei xydelmeri ton xangaltagyigeer jabuulagdaza baina. Aimagai partiijna ba soveedai organizaacanuud bolbol oloniite kolxoozniguudii hunguuliiin tuxai dyrimtei tanilsuulxa ba hungaxa teexnikii oilguulza ygexe xydelmeri ugta jabuulaagyi, hain beledxeltei agetaatornuudii kolxoozuud deegyyr gargaagyi baina.

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin xedii dytelze baibaş, aimagai partiijna ba soveedai organizaacanuud hanaa amarxan huuza baixaa bolizo, oloniitiin dunda poliitikan-niitiin xydelmeri udaridan jabuulxa johotoi.

N. I.

Oloniitii hungaltiin tuxai dyrimtei tanilsuulxa şuxala

Xori. Xezengiin somondo SSSR-ei Jixedeede Soveedto hungaxa hunguuliiin beledxelei xydelmeri ton hula. Ajaar xezee, xojor hariin saana, xamtiin suglaan deere negedaxin hunguuliiin tuxai xeereldehen bolboş tereenhee xoişo negeş xydelmeri jabuulagdaagyi.

Ene bolbol hungaltiin bolxodo zybeer hungaza şadaxagyin ajuul bii bolgono.

Tiime tula partiijna ba soveedai organizaacanuud bii byxii xysee elsyylze hunguuliiin beledxelei xydelmeriii haizaruulxa xeregtei.

Traktoriist.

Lamanar kontrrevoliycioonno agitaaca taraana

Xezengiin somonoi (Xori). „Komsomool“ kolxooz tariaa xuriaalgiin xydelmeriii ton aalixanaar jabuulza baina. Xadalgiin talaar tysebenь 84% gyisedxegdebe.

Baha, 134 ga tariaan boogdoodyi xebtene. Natuur tylberide arai geze 17 ceentner tariaa tuşaaba. Namarai paar xaxalalga exileedyi. Ybehe xuriaalga myn iime muugaar yngeree hen.

Ede bygede tahaldalai gol şaltagaan bolbol kolxoozniguudai azalai discepliine ton muu. Ene kolxoozoi dergede baihan, Xezengiin dasangai lamanar bolbol eldebiin kontrrevoliyycioonno agitaaca taraaza, staxaanovtanai xydeleeji tahalduulxiin zabdalga gargaza, azal xydelmeride sabotaaz xene.

D. N. Badmaçerenei.

Paarysno-motoorno sydne „piootr şteepenko“

Sentiaabriiin 1-de Egeiski dalaida „Blagoojev“ geze paroxoodii faşiis deeremşedei uhanda şingeexedenь, „Blagoojev“ paroxoodoi erxim staxaanovşa-axalagşa rylevoi—Piootr Maarkaviç Şteepenko gegşe daişalxii poost deeree baatarligai yxeleer nygşehen baigaa. SSSR-ei uhan zamai Aradai Komisaar Paxoomovai prikaazaar Xara dalain paroxoodstviin Jaaltiin poortiin paarysno-motoorno sydnede Piootr Şteepenkiin nere olgogdobo.

Ynen etigemzetei hurgagşanaraar hurguuliii xangaagyi

Agiin aimagai gegeerelei tahag (erxilegşenь Badmazavai) bolbol hurguuliii hurgagşanaraar xangaxa xeregte ton xaişa xeregeer xandaza, zarim exin hurguulinuudta xyygedii zybeer xymyyzyylze şadaxagyi hurgagşanarii tomilon gargahan baina. Zişeelxede, xyygedii zybeer xymyyzyylze şadaagyi ba eldeb muuxai ygenyydii xyygedei dunda taraahanai tula eneenei urda xeden udaa hurgagşiin tuşaalhaa xajagdahan Badmiin Damdin gegşii Urda-Agiin hurguulida tomilzo gargahan baina. Myn eneenşelen, hurgagşanarai dunda hamuu halixai jabadal gargahan ba xuuliiin naha xyseegyi basagaar hamga xexedee, urdiin johoor xorim tyre tyxieerhen, sag yrgelze arxidalga emxidxedeg Xonşonoi gegşii Şuluutain hurguulida myn hurgagşa bolgon gargaba.

Gadana, 1936-37 onoi huralsalai zilnyydte Zugaalain ba bişeş hurguulinuudta aradai daisan Ş.H. Bazaroon gegşetei xamta tereenei tyrelei Laidabai ba terenei hamgii tabihaniinь soveed zasagta esergyy xydelmeri jabuulza baihaniinь elirxeilegdehenş haanь tedeniii myn ene zilde baha le hurgagşaar tabihan baina.

Ene bolbol Agiin aimagai gegeerelei tahagai xytelberilegşedei angiiin niyde hoxorlig baihiinь sexe xaruulna.

Xyxiyy xygzemşe

Daisanai xani nyxed bagşalaza baina

Aga. Yreenein somonoi hurguuliiin hurgagşanar Vaampil Baldanai ba Raalьdin gegşed aradai daisan, nacionaliist Ç.H. Bazaroontai xaluun barisaatai jyyme hen.

Yngeregşe ybel Baldanai, Raalьdin ba Bazaroon gegşed tendexi kolxoozoi 360-aad xonidii tus kolxoozoi medelhee gargaza, tusagaar foond bolgood baihan baina. Baha ene gurban „xaninuud“ bolbol „Kominteern“ kolxoozhoo nelieed olon tolgoi mal alaza edihen aad, myneeş boltor tylberiiinь tus kolxoozdo tyleedyi.

—Bazaroon bolbol hurguuliiin hurgagşanar Baldanai ba Raalьdin gegşedii kolxoozoi zeerieer şagnaxa ba ede hurgagşanaranь Bazaroonoo hurguuliiin zeerieer şagnaxa gexe meteer edener nelieed jixe kolxoozoi ba hurguuliiin zeer eerşelze edihen baixa jym,— geze niutagai zonuud xelsene.

Iime buzar jyyme xeze baixada paarti ba komsomoolo organizaacanuud jyyş oilgongyi, angiiin niyde hoxordozo baidag. Zişeelxede, hurguuliiin suglaan deere, aradai daisan Bazaroontai barisaatai baihan ede hurgagşanarai tuxai kriitike tabigdahaar baixadanь aimaghaa komsomooloi oorganai hunguuliii yngergexee jirehen Nimiin ba Ivaanai gegşed jyyş xaixarangyi miil orxiood jabaşahaniinь ton gaixaltai jym. Myneeş boltor abiaş şimeegyi baina.

K. I.

1938 ondo bolxo viistabkiin talamai

(Ekskyrsaantiin temdeglelhee)

Moskvaa goorodhoo garaad avtobyysaar gy, ali trambaigaar Jaroslaavskiin xargiigaar xedexen kilomeetr jabaad, Ostaankino (mynee Pyyşkino geze neretei bolhon) gazarta xyreze buubabdi. Oi modoor xuşagdahan aixabtar gojo gazar. Xaanta zasagai yjede ende graaf soloto baja nojon Şeremeetьjev gedegei yrgen jixe buusa baihan jym.

Mynee ene haixan gazarta, 1938 ondo neegdexe Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkiin talamai baiguulagdaza, tereen deere aguu jixe barilga bolzo baina.

Ijyyliin dyyrexe yje baigaa hen. Zunai naranai şarasiin şanga geeşenь jaaxa argagyi. Ekskyrsaantnar zalxuurangişag jabahan aad, viistavkiin talamai deere orozo jiren gexedee zalxuugaa martazarxiood, xyngedeşeed jabahan geeşe.

Viistavkiin barilgiin xytelberilegşed ailşarxag hanaamgai, maniii maşa xyndeteigeer ugtaza, xyre xyreheer, seber sagaan saarhan deere daramal, viistavkiin talamain sxeemal, viistavkiin talamain sxeema plaan eksyrsaantnarta tolgoi toolon bariuulzarxiba.

Endehee byleg bylegeeree taharaad, ekskyrsii xytelegşe- deedehaar barilgiinь talamai dotor orobobdi. Barilga geeşe tylyb dundaa jabaza baina. Talamai dotor oroxo yydenei dergede, neegdexe viistavkiin byxii zaxirgaan talanь baixa jym xa. Tee saana ynder gegşiin,arban taban meetrei baaşni, tereenei xazuuda V.I. Leeninei aguu tomo dyre- skylьptyyra, ene baaşni bolbol ende viistavka bii jym geze medyylhen majaak mete ajaar xolohoo toboizo xaragdana.

Tere baaşniiin xazuuda, viistavkiin talamai deerexi egeel jixe pavilьoon, eneenei bagtaasanь 45000 kybomeetr. Ene pavilьoon dotor manai azyiledberi, xydee azaxui kylьtyyriin talaar jamar jamarnuud amzalta gyiseltenyydii tuilahan, ene ilaltanuudii xenei udaridalgaar dabahan byxiiji, şine xynyydii, gazar oronoi baigaaliiin bajaligii ba Staalin Konstituuciin syr zabxalangii,—nege ygeer xelebel, SSSR oronoi xorin zelei toosoon xaruulagdaxa baina. Viistavkii yzexe xaraxaa jirehen olon tymen bolbol mozo respyyblikenyydei povilьoonuudaar jabaza, tedenei amzaltanuudtai tanilsahanai hyyleer ene jixe pavilьoondo orozo byxii SSSR-ei jyrenxii amzaltatai tanilsaxa bolno.

Endehee saaşa, asfaalьt debisxertei glaavna allein xojor talaar mozo, xizaar ba respyyblikenyydei pavilьoonuud tus tustaa zergelen zagsana.

Ende dunda-aazidaxi respyyblikenyydei pavilьoon, barilganь dyyreze baigaa hen, ene bolbol eldeb janziin ugalza hiilyyr bolhon jixe gojo pavilьoon bolxo. Tereenhee saaşa hubariaad Alas Zyyn zygei pavilьoon (tereen dotor manai Buriaad-Mongol bagtalsana), Sibiiriiin pavilьoon, Leeningraadai pavilьoon, centraalьna mozonuudai pavilьoon, Ykrajiiniin, Beloryysiiin, Voolga şadarxi mozo ba respyyblikenyydei, Azoovo-Çoornomoori şadarai, Kavkaazai saanaxi respyyblikenyydei, Kazaxstaanai, Kirgiizei pavilьoonuud, edener xamta deeree II pavilьoon myn. Viistavkiin talamai deere oroi xamta xydee azaxuiji halbari halbariaaranь xaruulhan 25 pavilьoon ba zoonaalьna 19 pavilьoon baiguulagdaxa baina.

Tus byri pavilьoonoi dergede mozo respyyblike byriiinь baigaali urgasiin şinzii xaruulhan talamaixanuud tahalagdahan, zişeelexede, Alas Zyyn zygei pavilьoonoi dergede tus kizaarta urgadag modonuud urgasa nogoon tarigdaxa baina.

Manai jabaxa tere yjede ede pavilьoonuud baran dyyrenteze baigaa hen, mynee xysed dyyrgegdeed dotorxi tyxieerelgenь jabaza baina johotoi.

Glaavna alleigaar jabaza jabanabdi, tere glaavna allein dunda goritoixon tebxer talamai baina. Ende aixabtar jixe fontaan baiguulagdaxa jym—geze xytelberilegşemnai xelene.

Tendehee saaşaa jabahaar Sergoo Ordzonikiidziin neremzete talamai deere garababdi. Ene talamain teg dunda aixabtar jixe pavilьoon barigdaza baina. Eneen dotor xydee azaxuin onihon teexnike—mexanizaaca xaruulagdaxa jym xa. Soveed zasagai 20 zilei turşa soo xydee azaxui bolbol mexanizaruulagdaxa talaar nelieed jixe amzalta tuilaa. Ende xydee azalai 120 janziin maşiina zebsegyyd yzyylegdene.

Ene jixe pavilьooniii toirood malazalai, tariaalan azalai, sovkoozuudai ba oroşeeniiin (tariaalan azalii uhalalga ytegzyylelge) pavilьoonuud zagsanxai. Ede bolbol bahal jixenyyd pavilьoonuud, gansaxan tariaalan azalai pavilьoon 20.000 şaxuu kyb—meetr bagtaasatai. Ede pavilьoonuud dotor xydee azaxuin halbarinuudai 20 zil soo tuilahan gaixamşagta jixe ilaltanuudii tus tustanь xaruulagdaxa baina.

— Ede pavilьoonuud byteed baixadaa gazaa zosoo talahaa jamar baixab—geze ekskyrsevood manda todorxoi xeereze ygene. Yligerlexede, tariaalan azalai pavilьoon doror SSSR—dotor tarigdadag byxii zyhenei urgasa tarimalnuud xaruulagdaxahaa gadana, tus pavilьoonoi xazuudanь myn byxii zyhenei urgasa tarimalnuud urgaza baihaar yzyylegdexe baina. Tereenşelen malazalai gol pavilьooniii toirood aduu morinoi, yxerei, xoni jamaanai, gaxain, temeenei, şubuunai, krooligoi ba bişe busa tezeeberiiin amitadai pavilьoonxanuud baiguulagdanxai

Ordzonikiidziin neremzete talamaihaa garza saaşaa alleigaar jabanamdi. Allein xojor xazuugaar ediee xooloi Arkomaadai ba dotoodo xuudaldaanai Arkomaadai paviiьoonuud barigdaza baina. Ede pavilьoonuudta orozo edieelxe duratan edieelxe, undalxa duratan undalxa, jyyme xuudalda za abxa duratan jyyme abxadanь xuu belen baixa jym xa

Saaşaa jabahaar amaraltiin talamai deere garza jirebebdi. Ene bolbol too tomşogyi olon restoraan, byfeed, kafeenuudtai, ynge byriiin naadanai gazarnuudtai jixe gegşiin paark myn. Ende xojor nuurnuud bii, nege nuur soonь tezeemel eldeb janziin zagahanuud, uhanai şubuunuud tabigdaxa ba nygeede soonь xynei heriyysexe şungaxada bolxo gene. Ene nuurai erje deere bişiixan giidrostaanca (eliktriiin gal ygedeg) barigdahan, eneniii jixe honirxomoor, jyyb gexede iime giidrostaancii bişii xanş goloi uhan deere zaxiin kolxooz bolbol bariza şadaxa baina.

Endehee zyyn teeşee godirood jirexedee soveedai (sybtroopis pooli deere garbabdi Odool gojo daa. Byxii zyhenei gojo haixan tanigdaxa ba tanigdaxagyi modonuud tarigdanxai xyxe nabşahaar xuşaatai, jaabloka, gryyşi, abrikooz, vinograad, viiişni ba bişe olon janziin fryykt zimesyyd urgaza baina. Myn ende xyben, lioon, naran seseg g. m. ynete tarimalnuud, eldeb janziin toho şyyhe ygedeg urgamalnuud bii.

Tarimal bytyy modonuud ba zimesyydei dunduur nariixan zylge xargiigaar jabaza baixada ajatai haixan yneranxilaad jixe zoxid baina. Tereenhee saaşa jabaxada ogoroodoi edieenei tarimalai pooli bolno. Ende byxii zyhenei ogoroodoi edieen tarigdahan, ekskyrsevood mynseger tomo arbuuza, pomidoor, ogyrsiiji gamgyi tahalaad manda xubaaza ygene.

* * *

2-3 çaasai turşa soo deebxilen jabaza xarahan xyn ene aguu jixe barilgatai xysed tanilsaxa henş gexe argagyi. Viistavkiin barilganuud yşee

„N—209“ SAMOLIOODII BEDERELGE MOSKVAA—XOITO AMEERIKA NIIDELGIIN ZASAGAI KOMIISAHAA

Soveed zasag bolbol nyxer Levaneevskiin „N—209“ samolioodii bederelgede oloxon toonoi samoliooduudii elьgeehen baina. Tiigebeş, „N—209“ samolioodai huuhan baiza bolxoor tuxailagdahan rajoondo (poolius ba Ameeri teeşee—87-doxi graadus xojoroi xoorondo) niidexe arga sagai ularilai muu baihan deerehee oldoogyi baina. Poliaarna hyniiin exilxehee urid gansal Ledoviito okeaanai ameerikiin seektor tee şirotaagai 85 graadus xyrter bujuu, ondoogoor xelebel 148-daxi meridiaan şadar bederelge xegdehen baina. Soveed zasagai xudaldaza abhan giidroplaanaar poliaarna şinzelegşe nojon Viilkins xeden niidelgenyydii xehen baina. Myn nyxer Graciaanski xeden niidelgenyydii xehen, Zadkoov ba Matreerna xojor nege-nege niidelgenyydii xehen baina. Ybel bolzo exilxetei ba samolioodai buuxa gazarnuudai xyrexetei xamta nojon Viilkinsiin samoliood ba myn ene şaltagaanaar, rezeervede baihan nyxer Golovilnai giidroplaan bederelgehee busaagdahan baina. Graciaanskiin samoliood bolbol amfiibi (saxarigtai loodka) bolxo tula nege baga udaan niideze şadaxa baigaaş haa, tereenei sagiinь dyyrxe boloo.

Tiigebeş, nyxer Levaneevskiii bederelge, yşeel yrgelzelxe baina. Mynee Rydoolьf aral deere baigaa, nyxed Şevelioov ba Vodopьjaanovai komaandalalga doro jabaa dyrben samolioodudta yşee nege dyrben motoortoi dyrben samoliooduudii elьgeexe geze zasag togtoobo. Ede samoliooduud hyniiin niidelgede taaruulan tyxieeregdebe. Otriaadai beledxel dyyree. Ene otriaad bolbol nyxer Çyxnoovskiiin komaanda doro hajadaa Moskvaahaa niidxe baina.

Samoliood byridenь xojor-xojor piloodud jabaxa, edenei negeniiinь poliaarna lioodçig enenь xadaa koraabliiin komandiir (nyxed Çyxnoovski, Baabyşkin, Faarix, Moşkoovski) baixa, nygeedenь hyniiin niidelgiin talaar specialiist (seregei lioodçiguud nyxed Lisiicin, Cegaanov, Pyysep, Glyşeenko), flagştyyrman nyxer Şeliigomov baina. Tereenhee gadana, lioodçiguud nyxed Piverştejn, glaavna inzeneer nyxer Stooman, sinooptiguud Kleemin ba busad xabaadaxa baina.

Ameerikiin talahaa myn bederelge yrgelzelxe baina. Zasag bolbol nege sanatai samolioodii Ameerikahaa olxo gebe. Ene samolioodoor nojon Viilkins eeriingee ekipaazatalgaar xamta bederexeer belen baihanaa medyylhen baina.

Rydoolьf aral deerehee bederexedee poliaarna hyni baixa yjede niidelgenyyd bolxo baina. Zygteel gansa hyniiin sagta hariin selmeg gerelde bederexede byri xaragdasatai baixa. Komiisa bolbol jyyme xysed xaraxaar yjede niidelge xexii nyxer Şevelioovta zaabari ygehen baina.

Dyrben motoortoi samolioodudhaa gaduur, sagai ulariliii razveedkalxiin tula „P—5“ geze xojor samoliooduudii ba myn gurban xyngen samolioodii paroxoodoor Rydoolьf aral elьgeegdexe baina. (TASS).

Nyxer Çyxnoovskiiin niidelgiin otriaadai sostaav

Nyxer Çyxnoovskiiin otriaadta „N—210“, „N—211“, „N—212“ ba „N—213“ geze dyrben motoorto samoliooduud orono. Çyxnoovski bolbol „N—210“ samolioodoor niidexe baina. Ene samolioodai ekipaazada pilood Lisiicin, pilood Pivenştejn (otriaadai paartkoomai sekretaarь), otriaadai flagştyyrman Şelegaanov, negedexi bortmexaanig Petryyxin, xojordoxi bortmexaaniguud Gyyrski, Kyylikov, boortradiist Makaarov şinooptig Kleemin oroxo baina.

„N—211“ samolioodai komandiir Soveed Xolboonoi Geroi M. S. Baabyşkin. Ene ekipaazai sostaavta—pilood Cegaanov ştyrmaan Glymieenko negedexi bortmexaanig Boobçenko, xojordoxi bortmexaaniguud Neelidov ba Proskyyrin, bortradiist Raazymov, raadiooinzeneer Beliakooviç, astronoom Şavroov gegşed orono.

„N—212“ samolioodii J. D. Mozkoovski kamaandalna. Ekipaazai sostaavta—pilood Glyşeenko, ştyrmaan samoryyppo, negedexi bortmexaanig Kreloov, xojordoxi bortmexaaniguud Korotaajev ba Bojko, bortradiist Xapalainen, ekspediiciin glaavna inzeneer J. K. Stooman, inzeneer kaçkaçьjaan bolno.

„N—213“ samolioodii poliaarna lioodçig F. V. Faarix komaandalna. Ekipaazai sostaavta pilood Pyysep, ştyrmaan Gordijeenko, negedexi bortmexaanig Nekyyşev, xojordoxi bortmexaaniguud Tereenьtьjev ba Ivanoov, bortradiist Kovaleevski, aviooinzeneer Ryydii, otriaadai vraaç Rosseelьs oroxo baina.

Zangaa xubilaza, zabxairhan bagşa

Ene xyn bolbol anxan tyryyşiin yjede zaluu, seber, erdemtei, doriuun sogtoi nyxer hen. Hurgagşa, komsomooloi geşyyn. Niitiin xydelmeride edibxitei. Ylyy dutuu zangyi.

Tere zaluu hurgagşiin nerenь Şiirab Nimbuu Erdeniiin gedeg. Erdeniiin gegşe Selengiin aimagai Selendyymiin somonoi buriaad exin hurguulida anxan hurgagşa bolzo jireed, xedexen hara azallaza baitaraa tus hurguuliiin erxilegşe bolhon jym.

Iigeze baitaraa, jixerxeze zangaa xubilaad, bejee deere yrgeze „bi be“ geze hanadag bolhon baina. Komsomoolhoo xolodozo taharaad, niitiin xydelmeride xabaadalsaxaa bolizo, arxi tamxi uuza zabxairaad xyn zonoi dunda etigel xyndegyi bolbo.

Esesiin hyylde, hamgajaa mexelze tyrxemyydtenь elьgeegeed, tereenhee eb zybeer xuuli johooronь halaagyi aad, şine hamga abba gene. Gereingee azal xyylze baihan exenerte hurguuliiin myngeer salin xylehiinь tyledeg baina.

Ene namar Erdeniijevii myn aimagai Zargalantiin exin hurguuliii erxilegşe bolgon tomiloo gelsene.

Yngerhen xabar hurguuliiingaa taraxada, taralgiin naada xexe geze nege xoni *Ynen“ geze kolxoozhoo abaad, naadaş xengyi, tere xonijoo eeree şinggeehen gene. Ene namar, Zargalantadaa oşoxoo baixadaa hurguuliiingaa patefooniii xudaldaad myngiinь eeriingee xarmaanda xezerxioo, 4 dexi gryypiinь huragşadai 50 şaxuu proceentonь xojordoxi zildee yldee.

Soveedai bagşiin nere gutaahan Erdeniiijev baga xyyxedii komuniis johoor xymyyzyylze, Leeninei komsomooloi byle soo bagtan jabaza şadaxaar xyn geeşe gy geze haisa xalgaza yzexe uşartai boloo xa.

D. Lubsanai

200 ga tariaan boog doodyi xebtene

Urtiin somonoi, Byciiginei neremzete kolxoozoi 200 şaxuu gektaar tariaanь xadagdaad, boogdoodyi xebtene.

Tariaa xuriaalgii iime xorololgiin şanartaigaar jabuulhanь demei xereg bişe. Kolxoozoi tyryylegşe Bata Namxaziin gegşe yngeregşe zil xyter Xara-Şiberei, somonoi Kiirovai neremzete kolxoozdo loodorьlozo, arxi kaarta xeze jabahan xyn.

Ene kolxoozdo xorololgo xexe zorilgotoigoor jirehen daisanai tuxirdahan Namxaziin gegşe „taanar namda mynge ygegtii, ygei bol bi jabaxam“ g. m. mexe goxo xeze, xeden mingan tyxerig mynge abza zalgihan baina.

Aimagai organizaacanuud ene daisanai xoroto hyidxelei xydelmeriii obioorongyi huuxanь ton gaixaltai.

Xursa Niyden.

xysed dyyreedyi baina. Gebeş, myneedee xegdeed baihan byxiiteinь, xysed tanilsaxa gebel 2-3 çaas bişe, xarin 2-3 yder xeregtei şuu.

Viistavkiin talamai bolbol ajaar 143 gektaar territooriii ezelene. Ene bolbol xemzyyreiş, udxaşanaraiş talaar tyyxede yzegdeegyi jixe ba haixan viistavka bolxonь labtai. Iime viistavka eneenei urdatai delxei deere boloogyi ba bolxoşgyi baina. Socialiizmii ilaltatai baiguulagşa gansaxan manai oron dotor iime gaixamşagtai jixe viistavka emxidxegdeze bolno. Yligerlexede, hajaxan Pariiz goorodto (Fraanca gyrende) bolhon byxedelxein jixe viistavka bolbol miil 90 gektaar territoori ezelehen ba tereenei urdatai Briyseelь goorodto (Beelьge gyrende) bolhon bahal byxedelxein viistavka byriş baga, 60 gektaar territoori ezelehen baigaa.

Paarti ba zasagai gazar bolbol aradzondoo, xynyydte xaluun anxaralaa xodo tabidag, tedende erxe amagalan baidal olgoxii sag yrgelze oroldodog tula, myn viistavkada oşohon zoniii zoxistoi erxe baidalaar xangaxajaa martaagyi baina. Goorodhoo viistavkiin gazarta oşoxo xargii zamuud jixe helьbegden zahagdaza, nege çaas soo 45000 xyniii şirexeer xaraaduulan trambai ba avtobyyzai jabasii arьbadxaxa baina.

Byxexolboonoi xydee azaxuin ene viistavka bolbol 1937 ondo neegdexe johotoi aad, paarti ba zasagai gazarai togtooloor 1938 onoi aavgustiin negen boltor xoişoluulagdahaniinь eli beze daa. 1938 onoi aavgustiin negen tiimeş xolo bişe. Viistavkada beledxel geeşe byri erşemteigeer jabuulagdaxa johotoi. BK(b) P-iin CK-ai ba SSSR-ei Arkomsoveedai ijyyniiin 14-nei togtooloor, ene viistavkada xabaadalsaxa erxe oloxiin todorxoi ysloovi— zaabari zuram yni tolilogdohon ba eneentei nezeed kolxooz, sovxooz, MTS, feerme ba xydee azalai tyryyşyyl hain tanil baigaa johotoi.

Xorin zilei torşo dotor xydee azaxuida socialiis rekonstruukca xegdehenei aşag yrii xaruulhan, SSSR dotor socialiizmiin ilaltii xaruulhan ene aguu jixe, gojo haixan viistavkada xabaadalsaxa geeşe jaaşagyi jixe aldar solo baina daa.

Viistavkada xabaadalsaxiin erxe oloxo geeşe tiime belen bişe. Tariaalanhaa erxim hain urgasa abdag, aduu malaa hainaar xaruuhalan ydxeze, ynieedhee hy jixeer haaza abdag, narai malaa tobir hainaar tezeedeg, xoninhoo jixeer nooho abdag, gaxaigaa hainaar azalladag, traaktorai gazar xaxalxa noormii sag yrgelze gyisedxedeg bolhon gexe meteşelen saaşaa xydee azaxuida amzaltiin zişeenyydii yzyylhen—gansal iime kolxoozuud, sovxoozuud, MTS-uud, kolxoozoi feermenyyd ba myn xydee azaxuin emxidxegşed bolon tyryyşyyl bolbol Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkada xabaadalsaxa erxii oloxo baina.

Mynee zilde kolxoozoi tariaaşan bolbol haja[illegible]naaşada yzegdeegyi bajalig urgasa xuriaaza abba. Jirexe zilde urgasii byri deeşelyylxe johotoibdi. Byrzyaazna necionaliis ba bişe daisad etegeedyyd viistavkada beledxelii tahalduulxiin xydelmeri jabuulna, jabuulxaş baixa.

Uşar iimede, kolxooz, sovxoozuudta şurgahan daisad, xorotoniii şuud eliryylen gargaza butasoxixo ba urasxal operatiiv kampaaninuudii amzaltatai şiidxexe jabadalii viistavkiin beledxeltei xani xolbolduulan jabuulxa xeregtei. Xydee azaxui deere staxaanovtanai xydeleeniii saaşanь delgeryylze, Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkada xabaadalsaxa erxe oloxiin tylee kolxoozuudta, sovxoozuudta, MTS-uudta, feermenyydte ba tereenşelen xydee azaxuin emxidxegşed, tyryyşyyl bolon niite kolxoozniguudai dunda socialiis myriiseeji nen yrgeneer delgeryylxe— manai oiriin zorilgonuud iime baina.

D. Damdinai.

Unşagşadta tuhalxa bulan

ANGIIIN STRYKTYYREDE BOLHON XUBILALTANUUD

Yiledberiiin zebseg ba xeregsel deerexi engei ymsii usadxaxa jabadal ba yiledberiiin zebseg ba xeregselii byxii aradai ymsede bujuu kolxoozuud ba busa koperatiivna negedelnyydei ymsede oruulxa jabadal bolbol SSSR-ei arad zonoi angiiin stryktyyrede xubilaltanuudii gargahan baina.

Ede yndehen xubilaltanuud bolbol egee tyryyn paraziid anginuudii usadxaxa jabadalda baina. 1913 ondo **pomeeşiguud, goorodoi tomo ba zizexen byrzyiner, xudaldaa naimaaşad, kulaaguud ba tedenei byliin geşyyd 22,1 millioon xyn** bolxo baigaa. 1934 ondo ede paraziid anginuudai tyleelegşed 174 minga yldehen baina. Odoo yjede edener oroidoo ygei. Ene xadaa SSSR-dexi socialiizmiin ton jixe ba şiidxexii ilalta myn.

Zygeer, yiledberiiin zebseg ba xeregsel deerexi engi ymsiin usadxagdaxatai adali bylgemei tusagaar angi bolxo paraziid anginuud usadxagdahanş haa, ene angida orohon xynyyd mynee manai dunda azahuuza ba xydelmerilze baina. Edeenei olonxinь socialiis baiguulaltiin proceess soo bolbosoron xubilza, ynen şudarguu socialiis azalşan boloo. Zygeer, ene paraziid angihaa garhan xeden olon xynyyd bolbol eeriingee xuuşanai ymsiin, eksploataatorsk ideoloogiii orxioogyi ba socialiizmiin xoroto daisad zandaa yldeed, bejee daldalan baglaza, faşiis gyrenyydei aagentnuudtai xoslon negedeze, socialiizmiin baiguulaltada xoro xyrgeze yrgelzelheer baina. Myn, azal xengyigeer oldohon olzo deere huudag eldeb niuurnuud ba şazan şytelgiin yile byteegşed metiin elemeentnyyd yşee bii baina geze martaza bolxogyi baina. Ede xynyyd bolbol xarşa ideoloogi damzuulagşad ba kapitaliis bylgemei xuuşan ylegdelnyydii zeegşed bolxo baina. Tiigebeş, socialiis baiguulaltada xelseengyi haad xeze baigaa ede xynyydei baigaa sagta SSSR-te paraziid anginuudii usadxahanai tyyxetee udxaşanarii baa[illegible] bagadxaza bolxogyi baina.

SSSR-te xydelmerişen angi, tariaaşan ba inteligeenciin angi yldee.

Xydelmerişen angi toogoigoo talaar manaida urgaa. 1929 ondo SSSR dotor 7,8 mingan xydelmerişen baihanaa, 1935 ondo—xojor daxin olon-16 milioon bolhon ba 1936 ondo 16,5 miliqonhoo **ylyyxen** bolhon baina. Xydelmerişen bolbol byliingee geşyydtei xamta **35 milioonhoo yseen bişe** bujuu, **SSSR-ei byxii aradzonoi tabanainь nege xubi** bolxo baina. Toogoigoo talaar xubilxanь gol bişe baina. Xydelmerişen angiiin bodoto baidalanь xubilaa geze Byxexolboonoi Soveeduudai VIII onso xural deere nyxer Staalin xaruulhan baina. Staalin iigeze xelee hen:

„... SSSR-ei proletariaad bolbol azaxuin kapitaliis sisteemii ygei xehen, yiledberiiin zebseg ba xeregselii ezemdexe socialiis ymsii batadxahan ba soveed bylgemii komuniizmiin zamaar şiglyylen jabuulhan ogto şine angi, SSSR-ei xydelmerişen angi bolbo...“

Tariaaşan angi byri jixeer xubilaa. **1913 ondo ymsete tariaaşan, xamtaraagyi azalşkystaarnuud ba remeeslennigyyd**, tedenei byliin geşyydtei xamta 90,7 millioon xyn Rosiido toologdozo baigaa Tiixede, kolxoozniguud, xamtarhan kystaarьnuud ba remeeslinnigyydei ygei baihaniinь eli beze. 1934 onoi exinde kolxoozniguud, kamtarhan kystaarьnuud ba remeeslinnigyyd bylenertejee xamta 77 millioon xyn ba ymsete tariaaşan, xamtaraagyi kystaarьnuud ba remeeslinnigyyd 37,9 millioon xyn bolxo baigaa. Gurban zilei saad tee egeel iimeşyy baihan baina. 1933 ondo tariaaşanai azaxuin miil 64 proc. kolektiviziirovalagdahan baigaa haa, 1936 ondo 90 proc. kollektiviziirovalagdahan baina. Mynee yjede, tariaaşan bolbol „eeriingee xydelmeri ba eeriingee zeeri xogşolii ymsiin azal ba xozomdongi teexnike deere huuri bolgon barimtalhan bişe, xarin kolektiiv azal ba myneenei teexnike deere huuri bolgon barimtalhan...“ (STAALIN), gol tyleb kolxoozno tariaaşan boloo geze eli baina. „Esesee, manai tariaaşanai azaxuin yndehende engei ymse bişe, kollektiiv azalai huuri deere urgahan kollektiiv ymse baina“. (STAALIN). Saaşadaa, manai soveed tariaaşan bolbol pomeeşiguudai eksloataacahaa yni syleerhen, myn angi bolxo kulaaguudai usadxagdaxatai xamta, —kulaaguudai eksloataacahaa syleerhen baina. Soveed zasag bolbol pomeeşiguud, monastiirьnuud ba ceerkovuudhaa tedende xabaatai gazariinь buliaan abza, 150 millioonhoo ylyy ene gazarii soveedai tariaaşanai ezemdelgede ygehen baina. (Ende xadaa, tariaaşanai urdanь ezelze baihan gazar oruulagdanagyi).

Iimehee, „soveed tariaaşan—ene xadaa ton şine tariaaşan geeşe, eneende adali tariaaşaniii xyn tyreltenei tyyxe yşee medeegyi...“ (STAALIN).

Soveedai inteligeence myn urgaa. 1929 ondo manai orondo 4,4 millioon albaxaagşad baihan aad, 1936 [illegible] albaxaagşadai too 9 millioonhoo ylyy bolhon baina. **Inteligeenciin kylьtyyrne xemzee** jixe xubilaa 12 zilei turşa soo (1924 onhoo 1935 on xyrter) 122 mingan xyn deede erdem ba 1645 mingan xyn gyised dunda hurguuliiin xemzeetei erdem olhon baina. **Inteligeenciin socialьna sostaav yndeheeree xubilaa.** Deede ba dunda erdemtei bygeed, soveed zasagta xydelxee yldehen xuuşan specialiistnuudai (inzeneernuud, teexnigyyd, ekonomiistnuud, agronoomuud) dunda, 1930 ondo, eksploataatorsk angiiin dundahaa garhan xynyyd 15,8 proc. ba byrzyaazna inteligeenciin dundahaa garhan xynyyd 55,2 proc. bolxo baigaa. **Mynee yjede**, manai inteligeenciin 80-90 proceentonь xydelmerişen ba tariaaşanai dundahaa garhan baina.

„Manai soveed inteligeence bolbol xydelmerişen angi ba tariaaşantai byxii yndeheeree barisaldahan ogto şine inteligeence geeşe“ (STAALIN).

SSSR-te anginuud ba socialьna gryypenyydei xoorondoxi ilgaa balartaza baina, tedeenei xoorondoxi ekonomiis ba politikan zyrildeenyyd halaza baina. SSSR bolbol angigyi bylgem teeşe xazairaltagyi zamaar jabaza baina. Ene zam deere eksploataatornuudai angi usadxagdaa, eksploataaca usadxagdaa.

(„Agitaatorai bloknood“ № 7).

Aradai daisad bolbol Staalinai neremzete kolxoozii unagaaxiin tuilda xyrgebe

(Xoriiin aimag)

Ydiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozdo aradai daisad şurgan orood, kolxoozoi emxitei hain baidalii handargaza, aixabtar jixe xorololgo xebe.

Ene kolxoozoi tyryylegşe baihanaa gargagdaad, aradai daisan geze eliryylegdehen D. D. Şyltemei gegşe tus kolxoozoi xytelberide baixadaa, urdiin lamanar ba kulaaguudii sugluulza, kolxoozii udaridan xytelberilxe xariuusalgata tuşaalnuudta huulgahan baigaa. Malai feerme ba kladovoi gexe zergiin gazarnuudta daisad şurgaza orood, kolxoozoi zeeriii xemgyi jixeer yrihen baina.

Gadana, Syltemei gegşe Selenge ba Zakaamin, Muxar-Şiber, Aga g. z. niutaguudhaa sylegdeze jirehen 30 garan lamanarii ba kulaaguudii kolxoozoigoo azal xydelmeride jabuulhan baina.

D. D. Syltemei gegşiin ene bandiid şaajka bolbol 1936 ondo malii oroondo oruulxa jabadalii zoriuuta tahalduulhan deerehee, ene zilde tus kolxooz mal azalii xygzyylxe tysebee xolo dyyrgeedyi. Eberte malai feermii daagşa D. Badmiin hamgan bolxo Cermaa Cebzedei gegşe hain yylterei buxanuudii xaruuhalza baixa zuuraa, ybehe tezeeliinь dutaaza 3 buxanuudii yxyyleed baixadanь, tyryylegşe Syltemei ba feermii erxilegşe Badmiin gegşed tereeniii zondo eli bolgongyi, xada oin xyndiide abaaşaza xajahan baigaa.

1937 onoi tyl abalgada 90 tolgoi gyydhee 39 tolgoinь unagalhan baibaş, tereneinь 3 unaganь yxehen ba 51 tolgoi gyynyyd hubairhan baina.

Myn, 86 tolgoi tugalnuud yxehen ba 221 tolgoi xuriga eşeged yxehen, 9 tolgoi gaxain porşoonxo yxehen baina.

Aradai daisanuud bolbol xoroto sedxileer malnuudii muu bairada bailgahan ba ybehe tezeeleer tahalduulhan deereheenь 1936 ondo 19 tolgoi aduun, 190 tolgoi yxer, 372 tolgoi xoni jamaan ba 11 tolgoi gaxainuud turaza yxehen baina.

Gyrendee toho tuşaaxa tysebee araixan 39 proc. dyyrgebe.

Tyryylegşe Syltemei gegşe 44011 tyxerig kolxoozoi myngii yneexi lamanar ba kulaaguudtai xamta xoorondoo xubaaza edibe. Eneenhee gadana, myn tedenerte 2820 tyxerig avaansa ygehen baina; eeree 2773 tyxerig kolxoozoi myngii yberşelen abba. Niitiin socialiis zeeriii xuluuza edixe jabadalda Aikoomoi xydelmerilegşedş „xuşuugaa tohodolsohoo“ baina. Aikoomoi instryyktor Gombiin Z. D. ene daisantai xolboorildood, 304 tyxerig mynge kolxoozoi kaassahaa abaad, tyledeggyi. Ene metiin yriltenyyd tooloşogyi olon.

Gadana, xoninoi ba yxerei feermenyydii erxilegşed Demberelei ba Badmiin gegşed malnuudai too byridxelii zoriuuta xudxaza, 18 tolgoi yxer 113 tolgoi xuriga ba eşege niuuza daraad baiba. Myn, mal alaxadaa zybeer şignedeggyi, yxer byxen le 94 kg. boldog geze zanşaşahan deereheenь, 15 ceentner şaxuu maxan miil ygei bolşohon baina. Zarimdaa, alaabdi gehen malnuudanь amidii jabaza jabadag. Ene meteer xemgyi jixe xoroto hyidxel xeze, ede aradai daisad bolbol kolxoozii handargaza unagaaxiin tuilda xyrgee.

Tyryylegşe Syltemei, feermii erxilegşed Badmiin ba Demberelei gegşed sag yrgelze arxidaa emxidxeze azal xydelmeriiin eb emxiii hyidxeze staxaanovtanai xydeleeji xabşan xoişo tataza baiba. Aikoomoi instryyktor Gombiin Zambal gegşe daisadai xoroto xeregii haisa medeze baibaş, tereeniii eliryylxiin orondo, mynge abxa gy, ali yniee andaldaxa geze abhan aad, tereeniii yberşelhen g. m. gemte jabadal xehen baiba. Iime baitar Xoriiin Aikoom ba tereenei sekretaarь Mixailov komuniist Gombiin xeregii balartuulba.

Ene kolxooz deere [illegible] yrgelze jabaza baihan [illegible] gazarai tahagii daadşa Zarkoi gegşe ene bandiid şaajkiin xorololgii „obiooronsyi“ garadag baiba. Staalinai neremzete kolxoozoi myngen zeeride boloşogyi jixe yrilte bolzo baixadanь sçetovood Balbarai gegşe ene yriltetei temeseegyi baixahaa baitagai, xarin ali bolxoor niuuza daldalza tahalalsahan aad, zemegyi yldebe.

Kolxoozoi byxii azaxuiji xorolon, hyidxeze, unagaaxa, handargaxiin tuilda xyrgehen ede bandiid şaajkii tolgoilzo baigşadanь barigdahan bolboş, tedeende xabaadalsagşad duuhan eliryylegdeegyi ba xorololgiin xoişolonguudii usadxaxa tuxai temesel jabuulagdanagyi.

Dam. Zam-

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Zyyn froont

Oktiaabriiin negende respyyblikiinxinei seregyyd Xaaka seektorto xojor ynderdxenyydii ba xyn zonoi huudag gurban pyynktnyydii ezelbe. Jiborhoo zyyn teeşe dabxixa gehen daisadai hedelge soxiuulaa. Yimyyleeşen oromoo aldaza suxariaa.

Xoito froont

Zyyn seektorto yimyyleeşen bolbol artileeriiin şanga beledxel xeheneigee hyyleer, Penьjaveerdahaa baruun-xoino baigaa xeden ynderdxenyydii ezelbe. Respyyblikiinxin bolbol yimyyleeşenei xysende diidexe baihan deerehee Sijeerra, Eskapaada ba Igyjeedo xadiin poziicanuudii orxibo.

Sentiaabriiin 30-nai ba oktiaabriiin 1-nei yder yimyyleeşenei aviaaca bolbol Xixooniii xedii daxin boombodobo. Boombodoxo byrinь respyyblikiinxinei istrebiitelьnyyd yimyyleeşenei samoliooduu'ii yldehen baina. Yimyyleeşenei xojor samoliood unagaagdaa.

Centraalьna froont

Oktiaabriiin negenei hyni yimyyleeşen bolbol tedeende ton ajuultai, zasagai seregei fortifikacioonno xydelmeride haad xexiin zorilgoor, Madriidhaa baruun-xoino baigaa respyyblikiinxinei poziicada ataakalba. Respyyblixiinxinei xynde artilleeri bolbol yimyyleeşeniii buudaba. Yimyyleeşen jixe geegdel yzeze, oromoo aldaad terjelhen baina.

***

Oktiaabriiin negenei yder yimyyleeşenei eskadriili bolbol Barselooniii boombodood, udaanь dooşo orozo ajaaraa jabahan zoniii, eneen soo hurguuliiin byleg huragşadii pylimioodoor buudahan baina. Ene boombodolgoor 34 gernyyd butasoxigdohon, 45 xynyyd aluulhan ba 87 xyn şarxatahan baina.

XITADDAXI DAIN BAILDAAN

Şanxain froont deere

Hyylei yjede şanxain froont deere bolhon baildaanai eseste jixe xubilaltanuud boloogyi baina. Liyyxe bolbol xitadai seregyydei garta baihaar zandaa.

Xitadai seregyydei şine poziicada suxarihan saghaa xoişo japoontan bolbol Lodiaan şadar xitadai seregei froontii tahalxii ba Cziadiiiniii şangaxan soxixii oroldohon baina.

Hyylşiin syydkenyyd soo Lodiaanhaa exileed Çapei xyrter Şanxain byxii froontnuud deere baildaanuud boloo. Xitadai ştaabai medeeselei johoor, japoontan bolbol artilieeriaar boombodohon ba xysetei ataakanuudii xehen baibaş, froontiin negeş uçaastog deere baaxanş amzalta oloogyi baina. Sentiaabriiin 30-nai hyni xitadai seregyyd bolbol Liyxaanai rajoondo bolhon baildaanda xeden jixe seregei xeregselnyyd ba xyngen buunuudii buliaan abhan baina.

Xoito vokzaalai rajoondo agaarai baildaanuud boloo. Ende, xitadai ştaabai medeeselei johoor, xitadai seregyyd bolbol sentiaabriiin 30-nai hyni baaxan uragşaa dabxiaa.

Japoonai seregyyd bolbol Baoşanь-roodoor Çapei oroxo hedelgenyydii xeed, xarin jixexen geegdel yzeze enenь yregyi hedelge bolhon baina. Japoonai artilieeri ba samolioduud Çapeiji boombodohoor baina. Samoliooduud xorihoo ysəən bişe boombonuudii xajaa.

Grazdaansk ceentrhee baruuxanaarxi rajoondo (Xonkьjuuhaa zyyn-xoixonuur) japoontanai hanagdaagyigəər suxarihan jabadal ton şuxala uşaral myn bolno geze xitadai ştaabai tyləəlegşe medyylne. Xitadai seregyyd dobtolozo exilhen aad, genetiin urьxada orşuuzamdi geze jixe oilgomzotoixonoor uragşaa dabxiza jabana.

Oktiaabriiin negende zurgaa mingan soldaaduudii şirehen japoonai zurgaan traansportnuud Şanxai deere jirebe. Sentiaabriiin 30-da seregyydii şirehen dyrben traansport Şanxai deere jirehen baina.

Xoito Xitadta

Şanьsii proviinca deere daildaza jabaa xitad seregte tuhalxiin tulada, sentiaabriiin 28-da xitadai 30 samoliooduudii tiişe elьgeegdebe geze Sentraal Nьjuus aagenstvo medeesene. Sentiaabriiin 30-da xitadai samoliooduud bolbol Pinin kyaanь (Şanьsii proviinciin zyyn xoito xubi) rajoondoxi japoontanai poziicii tyryyşiinxiee boombodohon baina.

„SKOROXOOD“ FAABRIKIINKIDAI TON JIXE AMŽALTANUUD

Leeningraad, 2. (TASS). Gutal bytəəze gargaxa gigaaant—„Skoroxood“ faabrikiin kollektiiv, aguu jixe socialiis revoliyyciin xorin zilei oido beledxexe zuuraa, nelieed jixe amzaltanuudii dabahan baina. Hyylei ydernyydte tus faabrika yder byri dalan xojor minga taban zuun paar gutal bytəən gargaxa tysebtei aad, dalan taban mingan paar gargana.

Yninhəə xolşo xydelmerilhen xydelmerişen 1930 ondo egee jixe rekoord tuilaza 2010 mingan paar gutal bytəən gargahan „burgilama“ zilee hanan xəəreldene. Faabrikiin mynəənei bytəəsiinь xemzyyr urda urdiinxitai sasuulamaar bişe. Azal xydelmeri bulta şinelegdehen, xynyyd urgaa, salin xylehen jixe boloo.

Revoliyyciin urda tee „Skoroxood“ faabrkiin ceex soo niydə xaltirxaar burtag muu xai baidag hen. Normaalьna, venteliaaca baigaagyi. Zigşyyritei muuxai darlaltada daragdahan exenernyyd stanoogoigoo zaxada tyrədeg uşarnuud baigaa.

Aguu jixe socialiis revoliyyce bolxoloor „Skoroxood“ faabrikiin xydelmerişen ezen-kapitaliistnarii yldəəd, faabrikajaa şinelen zahaxa xeregii jabuulaa hen.

Tus faabrika teexnikiin talaar şinelen zebseglegdee, soveedai zavooduudta bytəəhen xereg selnyydeer xangagdaba. „Skoroxood“ faabrikiin ceexnyyd soo nogoo seserlig tarigdanxai, dotoronь zaitai ba haruul. Azalanь xyxiyyn, skoroxoodoixid kylьtyyrne ba sengelegeer aza huunad.

Skoroxoodoixid konservatoorido huralsana, uran ygenyyd ba yl'gernyydii bişene. Uran zuraguudii zuradag baina. Tyrexe exenernyydte ajatai zoxid amaraltiin gernyyd, baga balşar yxi xyygedte—zişeete hain jaaslinuudii bariba. Ene zilde skoroxoodoixidoi 4 minga garan xynyyd amaraltiin gernyyd ba sanatoorinuudta amarba. Gutal bytəən gargaxa gigaantda gaixamşag berxe kaadrnuud olon bolzo baina. 130 erxim staxaanovtan xytelberilxii xydelmeride deebzyylegden, ceex ba uçaastoguudai naçaalьniguud, maasternuud bolhon baina. Instityydyd, rabfaaguud ba hurguulinuudta 12 minga şaxuu xydelmerişen huralsana.

„Skoroxood“ faabrikiin xydelmişen bobol ene onoi tysebii ylyybşelen gyisedxexe ba Staalinai xojordugaar tabanzilei anxanai zilde syydke soo 100 mingan paar gutal bytəən gargaxa geze daişalxli zorilgonuudii urdaa tabiba.

ZURAG DEERE: Japoontanai boombodohonoi hyyleer Tianьcziinda tyimer bolzo baina.
(SOJUUZFOTO).

Centraalьna gazeetanuudhaa

Nege smeenede 10 noormo

Tyylьskiin parovoozno depəogoi kyzneec komsomool nyx. Migaalin gegşe azalaigaa noormii sag yrgelze 200 proc. hoo ylyylen dyyrgedeg baiza, nege hariin 800 tyxerig salin abdag baigaa.

Nyx. Migaalin bolbol Oktiaabriiin Aguu jixe socialiis revoliyyciin 20 zilei oin urda teexi myriisəəde orolsozo, sentiaabriiin 23 nai yder şaajba xexe noormoo 1037 proceent dyyrgeze, tere yder 188 tyxerig 72 myngə xylehe olbo.

(„Praavda“)

Morişon Aliooxinai olzo

Moskvaagai moziin, Stalinogoorьkiin rajoonoi „Tiixiii-Doon“ geze xydəə azaxuin arteeliiin kolxoozniguud bolbol mynəə zilei urgasahaa eneenei urda zilnyydte yzegdəəgyi jixe olzo oloo. Ene kolxoozoi morişon nyx. P.J. Aliooxin gegşe odoo 480 azalta yder olzo, olzo xubaarida gansaxan tariaa 3840 kilograam abxa baina. Myngen ba bişe boro bodoloinь olzo nelieed olon tyxerigei bolxo.

(Moskvaagai„ Krestьjaanskaja Gazeeta“)

BELORYYSIIIN AŽALŞANAI AMARALTA

Beloryysida respyyblikiin profsojuuzai amaraltiin 10 gernyyd ba tyberkylioozoi sanatoori (sosnoovka) xydelmerilne. 40 minga tuxai xydelmerişed ba albaxaagşad ende jireze amaraltanuudaa yngergebe. Xeden mingan azalşad Kriim, Kavkaaz ba Ykrajiiniin kyroortnuudta oşohon baina. Pytioovkanь jixenxidee tyləəhegyi ygtehen baigaa. Belorysiiin profsojuuzai ba azaxuin organizaacanuud ene xeregte 8 millioon tyxerig gargaşalba.

Zilei hyyl boltor Belorysiiin profsojuuzai amaraltiin gernyydte ba sanatooriido yşəə zurgaa minga taban zuun xyn amaraxa baina.

(„Praavda“).

Aşxabaad deere şilei zavood barigdaba

Tyrkmeenei respyyblikiin niislel Aşxabaad deere şilei zavood barigdaa. Ene zavood bolbol Tyrkmeenei SSR-ii sonxiin şileer xysed xangaxa ba Yzbeegei, Tadziigai ba Kirgiizei respyyblikenyydii myn xangalsaxa baina.

(„Krestьjaanskaja Gazeeta“).

Xytelberilegşedei muu deerehee xydelmerinь tahaldaltai

Zagarain aimagai Doodo Xyrbiiin somonoi „Internacionaal“, „Şine-Zam“ ba Staalinai neremzete kolxoozuud, Muxar-Şiberei aimagai Xonxoliin MTS-ei kombajnioornuud, traktoriistnarai Oktiaabriiin XX dugaar hain yderte ugtamza bolgon, socialiis myriisəə jabuulxa tuxai xandaxa bişegii bajartaigaar ugtaza abba. Aradai daisad, byrzyaazna nacionaliistnarai xorotó xereg xeze baihanda eris xatuu xariuu bolgon, kolxoozoigoo byxii azal xydelmeriii haizarunlza, xamag dutuu dundajaa oiriin sag soo usadxaxiin tyləə temesexe ba staxaanovtanai xydeləəji delgeryylxebdi geze ujalganuudii abba.

Doodo Xyrbiin somonoi ede gurban kolxoozuudta kolxoozniguudai edebxi jixexen baibaş, xytelberinь muu deerehee azal xydelmeriiin talaar dutuu dundanuud jixe olon. Ybehe xuriaalga ba ilangajaa tariaa xuriaalgiin xydelmeri jixe xoino tahaldaltai jabana. Staalinai neremzete kolxoozdo I maşiiniin xoinohoo 5 boogooşod jabadag aad, maşiinajaa xyseze jadaxadanь, brigadiir Bazarzabai gedeg maşiinaar xadalgii ogtolon zogsoozo haad xehen baina.

„Internacionaal“ kolxoozoi tariaa xuriaalgiin xydelmeri gynzegii tahaldaltai. Kolxoozoi ceentr deegyyr 40 garan xydelmerişed azal xydelmerigyi, loodorьlozo jabadag baina. Tyryylegşe Siidorov gegşe 13 ymsiin azaltaniii asarza, 2000 kilograam tariaagaar xyleheləəd xydelmeride jabuulza baixa jym.

Өəhediingəə kolxoozniguudii xydelmeride jabuulza şadaxagyi bolood, gazaa teehee xydelmerişeniii xylehelxe, azalai emxidxelii zybəər tabixii oroldoxogyi uşarhaa, tariaa xuriaalga mynəə xyrter udaarza baina. Ede kolxoozuudai xytelberide xed huunab geze şalgaza yzexe xeregtei.

M. Majagai

KINOO

„Alamaasuudai xymeg“

(Şine kinoo-kartiiina)

„Alamaasuudai xymeg“ geze şine kinoo mynəə Ulaan-Ydiin kinoo-teaatrnuudta garza baina. Ene kinooji zoxioogşod: rezissoor-oordento nyx. V. Şneiderov, scenariist—M. Rozenfeelьd, operaator—A. Şeelenkov, kompozitor—Z. Felьdmaan, xydooznig—I. Stepaanov. Ene kinooji „Sojuuzdeedfiilьm“ bytəəze gargaa.

***

Mongol arad respyyblikede neeftь xeregtei. Ene syləə erxete ulasta oroidoo xedexen zilei saad tee bii bolhon avtomobiilь ba samoliooduudai motoornuudta goriuuça (galdaxa tohon) şuxala xeregtei.

Mongoloi erdemte-profeessor **Dzamboon** gedeg ajaar xolo gazarta baigaa Alamaas xadanuudta oşozo, tendehee neeftь maltaza oloxo zorilgo tabiza tusagaar ekspediice emxidxebe. Profeessor **Dzamboon** ba tereenei assisteent zaluu mongol **Dendebhee** gadana, myn ekspediiciin sostaavta soveedai xeden specialiistnar: zoolog **Kriilaadkin**, nauuçna sotruudnig **Viskoovski**, kiinoo-piraator ba radiistka orolsono.

Xariiin xarxisuudhaa ba dotoroigoo daisan-feodaalnuudhaa mongol aradai multaran garza syləətei baidalaa zoxiooxo jabadaldanь tuhalhan ba Mongol ulasta eb nairamdalta oroniiinь bolxo aguu jixe Soveed Xolboonoi erdemted, gioologuud bolbol tedeenei gazar dooroxi bajaligaa xereglen abxa xeregtenь baha tuhalalsana şuu.

Syləə erxete Mongol ulas bolbol zyyn ba urda zyghəə daisadaar xyrieelegdenxei baihaniiinь medeeze. Manzuur ba Dotor Mongolii ezemdegşe-japoonai şunaxainuud bolbol Mongol ulasai gazar uha ba bajaligii bulimtaraxa gehen xobdog şunaxai jabuulga xodo xeze baidag baina.

Dzamboonai ekspediiciin yşəə emxireze baixa yjede Alamaas xadanuudai tere saada xazuudanь, japoonai şunaxainuud bolbol Mongoloi debisxer deerehee xulagaigaar neeftь maltaza baixa jym. Enenь eli baina, jyyb gexede **Dzamboonai** ekspediicede japoonai şpioon Ocyyka gegşiin şurgan orozo gazarşan bolood jabaxadanь, tereeniii taniza jadaxaar bişe.

Dzamboon ba tereenei ekspediiciin zamdaa garaad xedexen arbaad kilomeetr xyreze jabataranь genete xitad basagan megdyytei gyize jireed: „namaiji ekspediicedee abiit, xaşuulza tuliza jabanam, Alamaas xadada abamni bii jym“ geze baiza barxirxadanь **Dzamboon** tereende etigeed ekspediicedee abna. Ene bolbol xitadai zaiguul balagaanai aktriis Jy-Laan geeşe baixa bygəəd, japoonai şpioonuudai mexede orozo, **Dzambonai** ekspediicede xoro xexiin zorilgoor elьgeegdehen baigaa.

Zaxagyi elehen tala, xaluun geeşenь tyribelgyi, Dzamboonai ekspediice uragşaal zydxene; temeed ba moridiinь şaralangi, xynyydş xadaa esengir, undaa xyreze angaşahan, jixel zobozo jabanad. Genete bajartai abiaan garna.

—Uhan! Uraa!

Xylieen jadahan xudaganь oldozo daa, xynyydş geže amiaa tatangyi uha gudamxinad, odooş undalza hergeg xyxiyynyyd bolno.

Temeenyydee uhalba...

Amaraad, edieeleed garan gexedenь temeenyydiinь bulta yxeşehen haraildaza xeblebe. Uşaranь xadaa ynəəxi Jy—Laan gedeg bolbol japoonai şpioon Ocyyka gegşiin tuxir dahaar uhandanь xoro xezerxihen baigaa. Unalga halahan, ylehen xedii moridtoo aşaagaa teegeed ekspediice bolbol jabagaar uragşaa jabana. Xyndeşeg berxetei baina xaraxada, xynyyd esene susana. Tee jabaza jabataraa xen negenei xoroto agitaaciin nyləənde orohon mongolnuud—gazarşad „bide endehee saaşa jabaxagyibdi“ geed arsana, busaji geldened.

Tiin Dzamboon zybxen le profeessor bişe, myn orondoo bejee ygehen patriood baixa tula, tede mongolnuudtaa ekspediiciin ug zorilgii xeleze ygene, tedenei zosoonь patriotiis hanal bodol tyryylxedenь, tedenь uragşaa jabana.

Esesei hyylde ekspediice bolbol zorihon gazartaa xyrebe daa. Alamaasuudai xymeg, orjol torjol şuluun xabsagai bolhon xada uulanuudai booriido oşozo ekspediice bolbol maixan balagaanaa bodxozo zogsobo. Profeessor Dzamboon tyryytei gazar maltaza orobo, udangyi neeftь oldobo xa.

Tiin baitaranь genete axalagşa gazarşan **Ocyyka** gedegenь ygei bolşobo. Myn negen dor **Jy-Laan** baha ygei bolşobo geeşe. Jyynş bolohiinь by mede.

Dzamboonai ekspediicehee xeden kilomeetr xazuu tee, xiliin saana, xulagaigaar neeftь abza baihan japoonai şunaxainuudai laagerь baina. Tiin ynəəxi Ocyyka gedegnai japoontanai naçaalьnigai kabinieed dotor xaragdana,yhe haxalaa xuu tataza abaad, ofeceer xubsahaa ymdebe. Ocyyka—japoonai şpioon, Dzamboonai ekspediicede baga bişe xoro xyrgehen baina.

Udangyi japoontan Dzamboonai ekspediicede dobtolgo xebe. Ekspediiciin deerehee genete orozo bariaad garnuudiinь ujaad tuuza jabana. Japoontan bardam jabanad. Bardamnaxaş erte daa! Dzamboontaniii syləəlxe xysen—partizaan otriaad Jy-Laanai esegiin xytelberi doro najaraad orozo jirebe. Mene haja bardam jabahan japoontan partizaanai otriaadai garta. Dzamboontan syləəlegdebe.

— O...o...o! jamar jixe xyxiyy jyme geeşeb! Jy-Laan partizaanuudai dunda jabanal. Ene Jy-Laan le Dzamboontaniii abaraa şuu. Jy-Laan bolbol daisanai mexede orohon əəriingəə byxii tragiizmii haja medereze japoontantai erelxeg zorimgoigoor temeseze exilene.

Eneegeer kartiiina yşəə dyyrəəgyi. Japoontan şyde amandaa xyrter zebseglehen jixe otriaadaar daxin dobtolgo xene.

Ekspediice geroiligoor bejee arşalna; tulaldaan, buudaldaan, pylimioodoi tarşaganaan, konseerviin baanxaar xehen gar boombiin tehereen; buudaldaan sooguur geroilig radiistkiin radioogoor duudahan mongoloi samolioodai jirelge, japoontan olon xynyydee aluulaad, hono bataganaan şingi yi buta taran terjelelge—gol tylyb iime yzegdel saaşadaa bolno. Ene yzegdelde hanaanhaa abhan, xudal xuurmag falьşiiv jyyme baixagyi. Kinoo xaragşad nerjese aligaa taşanad.

„**Alamaasuudai xymeg**“ geze kinoo jixexen honirxoltoi kinoo myn. Ene fiilьm bolbol manai xybyyd basagadai zosoo Exe oronoigoo daisadta tuilai heremzetei baixiin hanal bodol tyryylne. Ene fiilьm bolbol soveedai ynen bodoto baidalda johotoigoor duralxa ba emperialiis ezerxegyyd, şpionuud, diversaantnuud, mylzegşedte johotoigoor duraa gutaxa jabadalda zaluu yjii hurgana.

Şara-Xaliuun.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo O. A. ŽEREBCOOV

KINOOTEAATRTA MYNƟƟDER

„ERDEM“ KINOO

„Alamaasuudai xymeg“

geže honin kinoo garza baina.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C. DAMBAAJEV, C. BATUUJEV BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 899.